

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

5. Nonnulli Rom. Pontifices liberantur à nota hæresis, quæ illis impingitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

mo Pontificatu successit. Quare verissime multi Romani Pontifices dixerunt, Romanam Ecclesiam esse ceteris prelatam illa voce Domini Saluatoris. *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* nam Christus, qui dixit id, precepit Petro, ut Romam se conferret, in ea mortem Crucis passurus.

CAP. XV.

Nonnulli Romani Pontifices liberantur à nota hæresis, quæ illis impingitur.

Capite superiori disputatum à me est, An Romanus Pontifex, cum res Fidei, tanquam summus ecclesiæ pastor definit, possit errare? Nunc breuiter agam, An Rom. Pontifex, ut priuata quædam persona est, in fide labi, & decipi queat?

Primo queritur, An vnquam vlli Romanorum Pontificum in Fide errauerint? Obijcitur primo loco Marcellinus, qui blanditijs, & promissionibus allecctus ab Imperatore Maximiano, duo grana thuris Dijs obtulit; perducus est in templum Vestæ, & Idis: & cum nihil illi carnifices vrgerent, ut thura Dijs adoleret, pœnarum atrocitate perterritus, thus super prunas imposuit; comitabantur Pontificem Vrbanus, Castorius, & Iuuenalis presbyteri. Caius, & Innocentius Diaconi: qui vbi Marcellinum ingredientem in fanum viderunt nondum tamen thus offerentem, eo deserto, ad collegas redierunt, rem tanquam gestam referentes. Interim multi Christiani delabrum ingressi, exploraturi, quid ibi fieret, Marcellinum thus adolentem conspexerunt. Qui tanti sceleris testes interfuerunt, numerantur septuaginta duo. Reuersus ad se Marcellinus, agnouit, & plauit delictum suum. Ea de re Synodus centum octoginta episcoporum, Presbyterorum triginta, & Diaconorum trium, Sinuæ congregata est. Ad quam Marcellinus venit, cilicio indutus, cinere super caput asperso, lachrymis profusus, admitti sceleris grauitatem palam confessus est, nullus eorum in eum sententiam ferre ausus est: sed dixerunt omnes ea ferme ratione Petrum peccasse, ac sciendo, peccati sui pœnam huius. Vna voce eundi elamarunt: *Tuo ore iudica causam tuam, non nostram: quoniam ex te iustificaberis: aut ex ore tuo condemneris: prima namque Scd. à nemine iudicabitur.* Extant hæc i. *Tomo Conciliorum.* Augustinus de *uenio Baptismo contra Petilianum* cap. 16. & lib. 2. contra *istortas Petilian.* cap. 92. negat Marcellinum thus adoleuisse. Euseb. lib. 5. cap. 26. Marcellini lapsum non narrat, sed tantum martyrium. Theodoretus lib. 11. capite 3. dicit Marcellinum magna gloria in Diocletiano, & Maximiniano persecutione nobilitatum fuisse. Sed de Marcellini lapsu sententia, quamvis Eusebio, & alijs comperita non fuerit, communi tamē Auctorum consensione creditur, & in antiquis Martyrologijs, etiam Romano habetur, & absque vlla controuersia in Breuiario Romano recipitur, & Epistola Nicolai Papæ ad Michaelem Imperatorem Constantinopolitanum confirmatur. vnde ab ea recedendum non est. Certe Marcellinus Pontifex Pontificatum renouit, nullo alio in eius locum successore: idem pro Pontifice se gessit, & in Pontificatu martyrij palmam consecutus est. Eius peccatum, contra Fidei confessionem fuit, quia Dijs thus adoleuit.

Secundo loco de Liberio Papa dicendum est. In primis Constantius Arrianus Imperator, Romam Eusebium Eunuchum misit, cum muneribus & literis comminatiois ad Liberium Papam, hortatus eum, ut sententia Arrianorum episcoporum, contra Athanasium prolata subseriberet, & cum Arrianis communicaret. Pontifex munera repudiavit: Eunuchus Eusebius in S. Petri Basilicam ea intulit: quod ut rescieuit Liberius Papa, dona è Basilica depulit, quare Constantius iratus, ad Præfectum Vrbsis scripsit, ut Liberium dolo captum in castra ad se transferret. Tractus Liberius ad Imperatorem, cum eo collo-

quium habuit magna vsus dicendi libertate. In exilium missus est vsque Beroeam Thraciæ urbem. postea Constantius Imperator, rogantibus Legatis ab episcopis Occidentalibus ad eum missis, ab exilio Liberium reuocauit, quod & antea fuerat pollicitus matronis, & plebi Romanæ. Liberius vero antequam renocaretur ab exilio, blanditijs primum & illecebris delinitus, deinde minis perterritus, tandem tædio exilij, & desiderio suam sedem repetendi, Arrianorum postulatus consensus, videlicet cum Arrianis communicauit, sententiam damnationis in Athanasium ratam habuit. Hæc ita gesta esse, Athanasius in *Epistola ad Solitarium*, & Hilarius in *Epist. ad Constantium*, & Hieronymus de *Scriptoribus ecclesiasticis in Nouato* testatur, & ipse Liberius *tribus Epistolis ad Orientales* scriptis idem profiteatur. Non tamen ob id censendus est hæreticus, etiam si communicauerit cum illis, quorum communionem antea exhorruerat; in fide Catholica permansit, ut testantur Theodoretus lib. 2. cap. 22. Basilii *Epist. 74.* Athanasius *oratione 1. contra Arrianos.* Epiphani *hæresi 75.* Socrates lib. 4. c. 11. Sozome. lib. 1. c. 18. & lib. 4. ca. 17.

Tertio loco est Felix, dictus II. de quo sic habet vera historia: Liberio in exilium missis, Felix Romanæ ecclesiæ archidiaconus, procurantibus Arrianis, & præsertim Achatio Arrianorum Principe, in locum Liberij successus est. Qui cum viuentem Liberio delectus sit, non potuit esse legitimus Rom. Pont. fuit igitur delectus Goepiscopus quasi Liberij Papæ Vicarius. Et ut testantur Hieronymus de *Scripto. eccles. in Achatio*, & Theodor. lib. 2. c. 10. Sozome. lib. 4. c. 10. Rufin. lib. 1. c. 22. Orthodoxus fuit, non Arrianus, sed in Athanasij damnatione ab episcopis Arrianis facta consensus, & cum Arrianis libere communicauit. Tempore Pontificatus Gregorij XIII. cum è Martyrologio expungere Felicem nonnulli contenderent, quod Schismaticus contra Liberium legitimam Pontificem sedisset, veluti diuino miraculo factum est, ut cum in Diaconia Sanctorum Martyrum, Cosmæ & Damiani, quæ est in foro iuxta templum, quod dicitur Pacis, constituta, quidam clam altare vnum à dextris positum suffoderent, ut thesaurum inuenirent, quod acceperant ibi esse positum. in marmoream arcam incidere, in qua reliquæ Sanctorum Martyrum, Marcij, Marcellini, & Tranquillini continebantur. in altero vero Arce latere corpus S. Felicis, vna cum lapideo laterculo ibidem intus positum, & hæc litteris intercepto: (CORPVS SANCTI FELICIS PAPAE, ET MARTYRIS, QUI DAMNAVIT CONSTANTIVM.) quod accidit pridie eius diei, quo eisdem S. Felicis in ecclesia Natalis dies agi consuevit. 4. Kal. August. Anno Dom. M. D. LXXXII. fuit igitur Felix martyr, sed non legitimus Pontifex.

Quarto loco est Innocentius I. quem calumniatur Zozimus Historicus Paganus, quod opinioni suæ, ut ait ille, Vrbs publicam salutem anteponebat; exsecranda Deorum sacra clam permittere fieri: sed reuera calumnia est Zozimi Ethnici Scriptoris in Sanctissimum Pontificem: nam ut scribit Sozomenus: Tufci quidam à Præfecto Vrbsis Ethonico homine acciti sunt, qui se falsi iugibus, & conitruis, & Deorum sacrificijs barbaros, ab obsidione Vrbs arceret posse gloriantur; qui frustra laborarunt Præfecti Vrbsis consensu, vtrei euentus declarauit. Quinto loco est Anast. II. de quo in libro de Romanis Pontificibus, hæc habentur. *Tempore Anastasij Papa multi Clerici, & Presbyteri se à communionem ipsius retraxerunt, eo quod communicasset sine consilio episcoporum vel Presbyterorum, vel Cleri sancta ecclesiæ Catholica, Diacono Thebalonicensi nomine Photio, qui communionis erat Achatij, & quia occulte voluit reuocare Achatium, & non potuit; nuu diuino percussus est.* De eodem eadem habet Gracianus in cap. Anastasius. *distin. 19.* Gracianum secuti sunt Martinus Polonus, & Platina, & alij antiquiores Scriptores. Platinam vero Sabellicus, Volateran. & alij recentiores. Albertus Pighius defendit ab huiusmodi calumnia Anastasium, eo quod, ut testantur & Euagrius lib. 3. c. 18. & Nicephorus lib. 16.

cap. 12. Anastasius Bibliothecarius in *Chronologia*. Achatius tempore Felicis III. decessit. Felici successit Gelafius: Gelafio Anastasius II. ergo non potuit Anastasius tractare, reuocando Achatio, qui iam obierat. nisi dicas Achatio defuncto voluisse Anastasium eum reuocare. id est, eius memoriam inter Catholicos referre.

Vnum est certum, Gratianum deceptum fuisse, dum dicit Anastasium contra decreta antecessorum, & successorum suorum approbasse Sacramenta ab Hæreticis collata. Errauit Gratianus, putans Hæreticorum Sacramenta esse irrita, & inania: sed non errauit Anastasius, dicens ordinatos ab Hæreticis vere Sacramentum ordinis recepisse, quamuis non ordinis executionem functione, & vsu.

Sexto loco procedit, Honorius I. Huius in *vulgatis codicibus sextæ Synodi Generalis* impingitur hæresis Monothelitarum, quod sentierit in Christo, vnam tantum esse voluntatem, non duas. Orientales, quod in Oriente falsum rumor esset sparsus, quod Honorius Papa cum Monothelitis sentiret, & crederet, Pontifici Synodo prædictam hæresim impegerunt. Vnde in 6. Synodo Generali, ter, aut quater inter Monothelitas hæreticos recensetur. Sed constat, eam hæresim ab hoc Pontifice esse damnatam. hoc probat Maximus Monachus Græcus, qui sub Martino Papa vixit: cuius extant in Bibliotheca Palatina Epistolæ Græcæ, & Dialogus contra Pyrdum Patriarcham Constantinopolitanum Hæreticum Monothelitam. hunc eundem Pontificem semper fuisse Catholicum confirmat Emmanuel Græcus, qui paulo post Lugdunense Conciliū sub Gregorio X. anno Dom. 1274. celebratum, librū pro Latinis contra Græcorum errores conscripsit. Item vulgata 6. Synodi exemplaria à Græcis fuisse corrupta in ijs locis, in quibus Honorius, tanquam Hæreticus Monothelita damnatur. Docet Anastasius Bibliothecarius, ex Theophane Iauto, Græco Historiæ ecclesiæ Scriptore, in Historia sua Latina quam ex eodem Theophane, Nicephoro, & Georgio Abbate composuit. Vnde Adrianus Papa in 7. Synodo Generali. *Act. 7. ait: Licet Honorio ab Orientalibus post mortem sit Anathema dictum, sciendum tamen est, quod fuerat de hæresi accusatus. Sic ille.*

Septimo loco veniunt Formosus, & Stephanus VI. Platina Martinum Polonum secutus refert, mortuo Formoso Papa Bonifacium VI. successisse, & Bonifacio Stephanum eo nomine VI. quem tanta rabie in Formosum decessisse dicit, vt habito Concilio episcoporum, è tumulo tractum, Pontificali habitu spoliatum, indutumque seculari, sepultura Laicorum mandauerit, abscissis dextera eius duobus digitis, quibus in consecratione Sacerdotes vruntur, & in Tyberim proiectis. Sed rem gestam ex certis monumentis affirmat Baronius *Tomo 10. Annal. Anno Domini 897.* Fabulosa sunt hæc, quæ narrat Martinus, & Platina, quos secuti postea sunt: S. Antonius, Sabellius, Volaterranus, Sigonius, & alij recentiores. Fabulosum quoque est, quod idem Platina scribit in vita Ioannis X. censuisse in Concilio episcoporum Romæ habito Stephanum VI. iterum ordinandos esse, quos Formosus Papa ad Ordines promouerat: non enim id censuit Stephanus, quamuis ordinatos per Formosum ab vsu, & exercitio ordinum remouerat. Non igitur quod Platina dicit, factum esse ab eo Pontifice existimandum est, vt merito notauit Onuphrius Panuinus, hæc omnia, quæ narrantur à Platina, fuisse fabulosa.

Octauo loco venit Syluester II. de quo fabulam narrat Platina ex Martino Polono eum malis artibus Pontificatum esse adeptum: primum Monachum fuisse: & relicto Monasterio, Diabolo se totum tradidisse: postea Hispaniam in ciuitatem bonarum artium addiscendarū causa adisse: tandem summum Pontificem creatum esse, & cum Diabolo se fecerat fuisse, quamdiu in Pontificatu victurus esset, respondisse humani generis hostem ambigue, vt solet: *Diu vives, si non attingeris Hierusalē.* Quo responso lætatur Syluester, longe suam vitæ finem esse suspicatus est. Dum autem semel per Quadragesimam in

Basilica S. Crucis in Hierusalem celebraret, exstruxit Dæmonum diem sui obitus immutare sensit. Quæ eum mirans in genuit: & poenitentia motus, suum errorem publice confessus est. Dicitur Pontifex hic fuisse magus, & magicis artibus Pontificatum adeptus. Fabulosa sunt hæc, & risu digna. Fuit hic Pontifex vir bonus, & Astionensis, & Geometriæ peritus: *vir fuit Syluester II. ait Aimonius li. 5. c. 46.* & Gulielmus Bibliothecarius in vita eulæ Syluestri, *doctissimus Mathematicus. & Philosophus egregius. Monachus ex Floriacensi cenobio: propter insignem doctrinam, primus Archiepiscopus Rheimensis: Deinde ab Otthone I. Imperatore Archiepiscopus Rauennas. demum Papa creatus.* Sic illi. Vnde quæ tempore imperium vulgus Magos, & Nectromāti. os vocabant, si qui essent Philosophi, & Mathematici, tacitum est, vt hic Pontifex Magus esse putaretur.

Secundo quaeritur, an Rom. Pontifex, vt priuata quædam persona est, in Fide possit errare: Alb. Pighius *li. 4. tit. Hierar. ca. 8.* multis docere contendit, errare non posse, hanc sententiam *Canus de locis Theol. li. 6. ca. 26. in responsione ad 11. argum.* dicit esse nouā in ecclesia. & certe singularis est: nec verisimile videtur, vt Christus Dominus Papam tanquam priuatam personam in Fide confirmauerit. Nam Romani Pontificis in Fide sententiam Ecclesia sequi debet, quando eam definit tanquam caput, Præfatus, & Pastor totius Ecclesiæ: omnes enim suum Pastorem sequuntur, & membra à suo capite diriguntur: non autem Ecclesia priuato Papæ sentit, vel intelligentia gubernatur: ergo Romanus Pontifex quatenus est totius Ecclesiæ Pastor, & caput, iuxta Christi Domini promissionem, in Fide confirmatur, ne erret. Item, vt fratres suos ipse tanquam Christi Vicarius, & summus ecclesiæ Pastor in fide confirmet. Item, *vt constat ex ca. Si Papa. dist. 40.* ille vnus calus est, in quo omnes Pastorem suum iudicare possunt, scilicet, cum fuerit Hæreticus, & in Synodo s. Romana 218. ep. s. opor. sic habetur: *A multis antecessoribus nostris Synodali decreto, atq; firmatum est, vt omnes Pastorem suum nec reprehendere, nisi à Fide exorbitauerit, præsumant.* Anacleus Ep. 13. Pastor, inquit, Ecclesia si à Fide exorbitauerit, orit à fidelibus corrigendus, sed pro reprobis moribus magis est tolerandus, quam diu iudicandus, quia Rectores ecclesiæ à Domino sunt iudicandi. Item docet Eusebius Papa ad episcopos Ægypti, *Ursertus ca. Ouis 2. q. 7.* Adrianus *Act. 7.* in 8. Synodo Generali, *De Romano*, inquit, *Pontifice quomquam iudicasse non legitur.* Licet enim Honorio ab Orientalibus post mortem anathema sit dictum, sciendum tamen est, quod fuerat de hæresi accusatus, propter quam solum licitum est minoribus, maiorum suorum moribus, resistere. Accedit, quod sicut aliud est in Petro, quod spectat ad priuatam hominis excellentiam, aliud quod pertinet ad communem ecclesiæ utilitatem: quod Petrus Christi se esse discipulum negauerit, hominis erat: quod confirmaret fratres suos in fide, ipsius erat tanquam in ecclesia capitis: sic et quod Rom. Pontifex erret in Fide, priuati hominis est, non capitis ecclesiæ: est Papa hæresis priuilegiarum, quæ data sunt Petro, tanquam capiti ecclesiæ, non eorum, quæ fuerunt Petri, tanquam hominis. Fides Romani Pontificis interior, non est ecclesiæ necessaria, nec illius oculus, & priuatus mentis error in Fide ecclesiæ Christi nocere potest. Quare non est necesse, vt in interioris fidei consecratione Romanis Pontificibus Deus semper assistat: at quod dum ea decernit, quæ fidelibus credenda sunt, dumque ecclesiā Christi in Fide dirigit, non deficiat, sed diuina manu teneatur, ne errent, id ecclesiæ bonum est: ac proinde Romanis Pontificibus alias, etiam priuatim imbecillis, & errantibus in fide, commune priuilegium negandum non est, ne videlicet per publicæ potestatis errorem, ecclesiam faciant in communi Fidei errore versari.

Duo possunt obijci. Vnum est, si Papa tanquam priuatus homo Hæreticus esse potest: ergo eo ipso, quod labitur in Hæresim, desinit esse caput Ecclesiæ, Superiori libro tractauimus questionem, an Papa hæreticus sit iure diuino, Pontificiæ iurisdictionis potestate priuatus, an

vero potius sententia ecclesie ab officio, & potestate, & iurisdictione amouendus? Alterum est, quia prope miraculum videtur esse, vt Papa tanquam priuatus homo sit hæreticus, & non definiat, & decernat esse tenendum, id quod ipse credit. Respondo, mirum non esse, quia Deus Romanis Pontificibus afflitit ne errent in rebus Fidei definiendis: quia definiunt: non vt homines, sed vt Christi Vicarij, & summi Ecclesie Præfæcti: atque ipsi, vt priuati homines sunt, Deus non afflitit ex lege, & promissione certa, ergo possunt priuati errare, non tamen, vt communi capitis officio funguntur.

Tertio quaeritur, Anne in rebus Fidei, vel morum definiendis Papa erret, opus sit, vt debitam diligentiam adhibeat: controuersia, siue causa fidei, aut morum discutienda? *Canus lib. 5. de locis Theologicis cap. 5. in 3. questione, & Bannes 2. q. 1. ar. 10. post quinque proprietates Ecclesie dub. 2. in responsione ad 4.* sententiæ id opus esse: quia Romanus Pontifex non est scriptor Canonicus, cui proximè Spiritus sanctus res fidei reuelabat, sed adhibito consilio, & discussione præmissa. Item, quia nunquam legimus Pontificem Romanum quidquam de fide, aut moribus statuisse, nisi consilio peritorum hominum præcedente, & consultatione, & examinatione præmissa. Contra alij sentiunt, peccare quidem contra prudentiam Papam, si consilium, & diligentiam non adhibeat, nihilominus si absque consilio vilo, & diligentia rem fidei, aut morum definiat, Spiritum sanctum sibi assistentem peculiariter habere, ne labatur. & erret: aiunt enim S. Petro, & eius successori Papæ, factam esse diuinitus promissionem, ne in his definiendis erret: quare ipsi Deus afflitit, ne in definiendo labatur. Hanc promissionem, & hoc priuilegium à Christo, non hominibus habet: quapropter consilio Cardinalium, vel aliorum Doctorum hominum ex necessitate non indiget, ne erret. est tamen prudentia, & rectæ rationi consentanea, vt Cardinalium, & aliorum consilium adhibeat, remque examinandam & discutendam diligenter curet. Si obijciat, promissio facta est à Christo, ne desiceret, sed videtur esse facta ea conditione, & lege, vt alios adflicat: ergo si id non fecerit, non habebit Deum assistentem sibi: Respondent, simpliciter, & absolute Christum dixisse, *Ego rogavi pro te Petre: ne deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres: & iustus: Quisquid ligaueris super terram, erit ligatum, & in caelis: & quicquid solueris super terram, erit solutum, & in caelis.* Ergo si definiat, habet ex lege, & promissione simpliciter, & absolute Deum assistentem sibi.

Prudenter, inquiunt, & bene non faciet Romanus Pontifex, si definiat: absque vlla diligentia, & consilio: at in definitione labi, & errare non poterit. Quidquid sit, siue primam, siue secundam sententiam sequamur, dicere debemus, Spiritum sanctum non permiturum vnquam, vt Papa quidquam de fide, & moribus desinat, sine consilio, & diligentia debita: qui promissit se ei præsentem assueturum, ne erraret in fide: promissit quoque intelligitur, se ei daturum omnia necessaria ad definiendum res fidei.

Quarto quaeritur, An fide diuina, an vero tantum humana credamus, hunc vel illum, qui modo ecclesie vniuersæ præest, summum esse Pontificem Petri successorem, & Christi Vicarium in terris: Ratio dubitandi ex vna parte est, quia si id fide tantum humana credimus, falli possumus: siert enim potest, vt talis non sit, quod si falli possumus, non erit certum & firmum, quod definit, & declarat in Fide. Ex altera parte viget argumentum quia veritas huius propositionis: Hic vel ille, qui nunc in ecclesia præfedit, est summus Pontifex B. Petri successor, & Christi Vicarius: pender ex hac propositione: Hic vel ille est tunc, & legitime electus in Pontificem Romanum, at veritas huius propositionis solum humana fide constat, qua credimus esse Canonice, & legitime electum. Bannes sentit fide tantum humana nos credere, hunc vel illum esse summum Pontificem Petri successorem, & Christi Domini Vicarium. Sic enim ait ille *secunda secunda quest.*

1. ar. 10. post quinque proprietates Ecclesie dub. 2. vers. *Quapropter: Ad argumentum possumus respondere quarto, quod etiam post summi Pontificis & Concilij definitionem, solum habetur ex humana prudentia, & eadem inquisitione, aut etiam ex infusa prudentia, cui potest subesse falsum speculatiue, quod hic est summus Pontifex, & quod hoc est Concilium rite congregatum. Nihilominus ipsa Propositio sic definita habenda est certa secundum fidem, vt quando aliquis prædicator fidem prædicat apud Barbaros, ipsi Barbari possunt credere, ex fide infusa Euangelium, & tamen non assentiunt ex fide infusa, quod ille prædicator errare non potest, sed per bonas coniecturas indicant, quod ille prædicator non fallit, nec fallitur in illa predicatione.* Hæc ille.

Profecto hæc sententia minus probabilis mihi videtur, quam opposita. Nam si humana tantum fide credimus hunc, vel illum esse summum Pontificem: ergo falli possumus, hoc est, fieri potest, vt non sit summus Pontifex: at si summus Pontifex non est, certum, & firmum esse non potest, quod in Fide, & moribus definit. Item, hic Pontifex non se habet, vt is, qui Barbaris Dei verbum annuntiat: nam hic Pontifex creditur in Ecclesia esse iudex, & interpretes Dei in definiendis rebus Fidei, & proinde eius iudicium in Fide & moribus falsum esse non potest: is vero, qui Barbaris Dei verbum promulgat, non est certus iudex, & interpretes rerum Fidei: nam fieri potest, vt pro dogmate Fidei, falsum proponat & tradat.

Canus lib. 6. de locis Theologicis cap. 8. ad decimum argumentum, vers. Sed & postremo, in simili alio exemplo videtur docere, fide diuina certum non esse, hunc, vel illum esse summum Pontificem: quia etiam fide diuina creditur id, quod ex vna propositione, diuina fide certa, & altera certa euidenti lumine naturali bona argumentatione colligitur, non tamen illud, quod conficitur ex vna propositione diuina fide credita, & altera sola fide humana nota, quia in credendo hæc ratiocinatione vitium: Quicumque Canonice, & legitime electus in summum Pontificem Romanum, est B. Petri successor, & Christi Vicarius: Sed hic, vel ille, qui modo totius Ecclesie Primum tenet, est ita electus: ergo est B. Petri successor, & Christi Vicarius: Prima propositio diuina fide creditur, sed secunda tantum humana fide est certa: ergo conclusio fide humana constat, non diuina quia conclusio semper sequitur debiliorem partem. Accedit idem, quod fieri potest, vt qui creditur in Romanum Pontificem, summi Pontificatus capax non sit: vt si sit iure naturali, aut diuino profus inhabilis ad summum Pontificatum, vt pote qui baptizatus non sit, aut femina, non vir fuerit.

Alij secundum Bannem dicunt: Hic vel ille, qui modo totius Ecclesie Principatum tenet, si alioquin in fide, vel moribus definiat, declarat, eo ipso definit, vel declarat, se esse summum Pontificem: quia quod definit, certum in fide, vel moribus esse non potest, quin simul definitum sit ipsam esse summum Pontificem. Vnde postquam definiat, fide diuina creditur esse summus Pontifex, non ante. Sed certe videtur, definitionem certam non esse fide diuina, nisi prius credamus fide diuina eum esse summum Pontificem.

Alij porro sentiunt, certam Fidei definitionem, auctoritate summi Pontificis factam, non pendere ex veritate huius propositionis: Hic, vel ille est summus Pontifex: sed ex veritate huius: Hic vel ille in tota Ecclesia habetur pro vero summo Pontifice. Sed enim eadem difficultas adhuc manet, quia humana tantum fide credere videmur, hunc vel illum haberi pro vero Pontifice Romano.

Caietanus *secunda secunda, questione prima, versiculo, In Responsione ad quartum, sic ait:* [Nam manifeste adoramus summum Pontificem absolute, & alios Episcopos. Et tamen, secundum istorum timorem sub conditione essent venerandi: quia quis scit, si iste fuit baptizatus, & si ille, qui baptizauit, habuit intentionem conferendi baptismum.] Videtur significare, non esse certum, hunc esse summum Pontificem, quia fieri potest, vt baptizatus non sit.

Turrecremata in *sum. de Ecclesia. lib. 4. part. 2. cap. 8. versic. Octavum genus*, censet hanc propositionem: Hic, vel ille, qui modo totam Ecclesiam gubernat, non est summus Pontifex, Petri successor, & Christi Vicarius in terris, non continere quidem hæresim, sed sapere. Nam si is qui ita dicit, & credit, hoc credit, quia non purat eum, qui est rite, & Canonice electus in summum Pontificem, esse Petri successorem, tunc hæreticus est, quia negat id, quod est fide divina certum. Si vero id crediderit, quia non existimat hunc vel illum esse Canonice, & legitime electum, tunc est suspectus de hæresi, & hæresim sapit, quia cum fide humana constet omnibus hunc esse legitime electum, non videtur hoc negare, sed illud: Qui est legitime electus summus Pontifex, is est Petri successor, & Christi Vicarius: at hoc qui negat, hæreticus est.

In hac controversia in primis dicendum existimo: is, qui dixerit, hunc vel illum, qui nunc Petri sedem tenet, non esse summum Pontificem, & Christi Vicarium, ut minimum esse temerarium, & scandalum dare, ac offendere credentium & piorum aures: nam illud dicit, quod est contra id, quod omnes generatim dicunt, credunt, & docent.

Deinde, meo iudicio, fide divina credimus, hunc vel illum qui nunc clavum Ecclesie tenet, esse vere, & proprie summum Pontificem, Petri successorem, & Christi Vicarium in terris. Quod probatur in primis, quia tota Ecclesia credit, docet ac tenet hunc esse talem: ergo si fide humana tantum crederet, falli posset in re tam gravi. Accedit, quod non videtur credibile, fide divina non credere nos. Pontifices qui B. Petro hætenus successerunt, fuisse vere summos Pontifices, & B. Petri successores: Ac proinde error magnus fuisset, & is error esset Ecclesie, quæ credit, & credidit hætenus semper tot Pontifices fuisse vere Petri successores. Deinde, definitio Fidei Papæ auctoritate facta, tandem resolvitur in auctoritatem Papæ tanquam certi iudicis in definiendis, & declarandis rebus Fidei: ergo tale iudicium Papæ, est fide divina certum ac firmum: At si solum humana fide crederemus, hunc vel illum esse summum Pontificem, non posset eius iudicium in rebus Fidei esse fide divina certum ac verum. Adde, cum hic, vel ille Pontifex aliquid in Fide, & moribus definit, vel declarat, eo ipso obligat totam ecclesiam ad id fide divina credendum: at si fide divina certum non esset, eum esse summum Pontificem, obligaretur ecclesia ad credendum fide divina, iudicium & sententiam huius Pontificis, de quo solum constat fide humana, esse B. Petri successorem.

Ad argumenta opposita sententiæ respondeo, nos credere fide divina, hunc vel illum esse summum Pontificem quia talis esse credit, & tenet universalis Ecclesia. Et cum dicitur: Fieri potest, ut non sit rite, & legitime electus, utpote inhabilis iure naturali & divino ad summum Pontificatum: Respondeo, Spiritum sanctum Ecclesie assistere, & nunquam permissurum, neque permisisse, ut inhabilis ad summum pontificatum eligeretur, eligaturve, quin prius ostendat, & declaret eum esse inhabilem. Quare si baptizatus non fuerit, aut non fuerit vir, divinæ est providentiæ, declarare prius, & aperire & ostendere Ecclesie, eum non esse baptizatum, aut virum.

Dices, Qui vitas & gesta Pontificum scripserunt, testantur Ioannem VIII. fuisse feminam. Respondeo, id esse fabulosum, ut multis, & magnis argumentis probavit Onuphrius apud Platinam. Dices itidem; si fide divina creditur, hunc esse summum Pontificem: ergo fide divina certum est, eum esse baptizatum. Respondeo, solum sequi; si baptizatus non esset, Spiritum S. qui assistit ecclesie, nequaquam permissurum fuisse, ut is summus Pontifex crearetur. Deinde, in credendo hunc vel illum esse summum Pontificem, non solum innititur ea rationatione: Qui legitime est electus, is est summus Pontifex, sed hic est legitime electus, ergo est summus Pontifex: sed innititur testimonio divino per fidem divinam dicente, hunc esse summum Pontificem: credimus autem, id Deum

dicere, quia credimus Ecclesie id definiti: credimus vero, Ecclesiam id docere, & tenere; quia credimus ipsi summo Pontifici tanquam Iudici, & Interpreti rerum Fidei quippe qui cum aliquid in fide, & moribus definit, & declarat, univèrsam ecclesiam obligat ad credendum fide divina, eum esse summum Pontificem.

Contra hæc quæ diximus, nihil facere videtur, quod accidisse narrat, qui vitas Romanorum Pontificum scripserunt, nimirum, Stephanum huius nominis VI. post mortem Formosi Papæ, irrita fecisse, quæcunq; Formosus in Pontificatu gesserat. eo quod Stephanus diceret, Formosum non fuisse verum Pontificem. Contra alij Pontifices, Bonifacius VI. Romanus, Theodorus II. Ioannes IX. & Benedictus V. rata habuerunt, quæ acta fuerant à Formoso Papa: Nam meo iudicio, sicut fabulosa sunt alia multa, quæ Stephanus contra Formosum fecisse perhibetur, sic etiam fabulosum existimo, quod Stephanus omnia acta Formosi resciderit, perinde ac si Formosus vere Papa non fuisset: fortassis ea irrita fecit, quod animo, & voluntate aliena fuerit semper à Formoso.

CAP. VI.

De Romani Pontificis potestate, in hominibus
Sanctorum numero ad-
scribendis.

Primo quaeritur, An solius Romani Pontificis sit, homines in Sanctorum numerum referre? Ceteri iuris est, id solius esse Romani Pontificis c. 1. de Reliqu. & venerat. Sancto. dicit Alexander III. Illi ergo non præsunt nisi de cetero colere: quin etiam si per eum miracula fierent, non liceret vobis ipsum pro Sancto absque auctoritate Romana Ecclesie venerari. Obijciens id quod habetur in c. Pronuntiandum De Consecratione distinctione tertia, illas festivitates servandas esse, quas singuli EPISCOPUS in suis episcopatibus, cum populo collaudaverint: ergo episcopi, cum suis Clericis in suis diocesisbus possunt aliquos Sanctorum numero adscribere, & eisdies festos dicere. Bernard. in eo capite dicit: Episcopus, cum suis Clericis, quantum ad suam diocesim, potest Sanctum canonizare. Sed hoc pugnat cum Decreto supradicto Alexandri III. unde Gloffa, & Hostiensis in c. 2. de Reliqu. & venerat. Sancti. & Ioan. Andreas in c. 1. eodem tit. in c. 6. & ceteri in c. Pronuntiandum, dicunt, posse episcopum dies festos sacrare Sanctis hominibus, nimirum his, qui auctoritate Apost. in album Sanctorum sunt antea relati: & si dies eorum festi non vbiq; colantur à populo, potest Episcopus cum suis Clericis statueret, ut deinceps in sua diocesi talium Sanctorum dies festi publice, & solemniter celebrentur. Caroli Magni Imperatoris, tanquam Sancti dies Anniversarius festus celebratur in Ecclesia Aquiligranensi, in qua sepultus est. Canonici illius Ecclesie aiunt se id facere auctoritate Paschalis papæ: crediderim, eo nomine II. qui ad id faciendum, dicitur diploma Pontificum concessisse. Hostie. & Ioan. Andreas cap. 1. de Reliqu. aiunt eam ecclesiam id facere, Romanis Pontificibus id tolerantibus.

Secundo quaeritur, Quo tempore Romani Pontifices ceperint Confessores referre inter Sanctos? In primis apud S. Bernardum post vitam eius, extant quatuor Epistolæ Alexandri III. an. 1164. una ad Prælatos Ecclesie Gallicana: altera ad Ludovicum Regem Francorum: tertia ad omnes Abbates Ordinis Cisterciensis: quarta ad Abbatem, & Conventum Monachorum Claraualensium: In quibus Epistolis pontifex docet, quomodo in Sanctorum numerum S. Bernardum, Cisterciensis Ordinis & Instituti parentem ipse retulerit.

In Annotationibus ad Martyrologium Romanum, pridie Nonas Nouembris, dicitur: Relatus est inter Sanctos Emericus S. Stephano Rege Hungarorum eius patre à Benedicto eius nominis VII. qui vulgo dicitur est IX. Creatus est